

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 10. maj 2021
Kontor: Forvaltningsretskontoret
Sagsbeh: Cecilie Thornvig Ander-
sen
Sagsnr.: 2021-0030-5928
Dok.: 1948070

Besvarelse af spørgsmål nr. 997 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 997 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 19. april 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Lars Boje Mathiesen.

Nick Hækkerup

/

Rasmus Krogh Pedersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 997 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af samrådet den 8. april 2021 om offentlighedsloven redegøre for, om der i nogle af de lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, men som ikke har en lovgivning, der kan sidestilles med ministerbetjeningsreglen i offentlighedsloven, eksisterer et såkaldt fortroligt politisk rum, og vil ministeren redegøre for, hvordan disse lande i givet fald sikrer et fortroligt politisk rum?”

Svar:

I januar 2017 afgav professor Niels Fenger og professor Jørgen Grønnegård Christensen redegørelsen ”Åbenhed og fortrolighed i den ministerielle beslutningsproces – En redegørelse for offentlighedslovgivningens beskyttelse af den politisk-administrative beslutningsproces i udvalgte europæiske lande”. Redegørelsen var udarbejdet efter anmodning fra Justitsministeriet og blev den 21. marts 2017 oversendt til Folketingets Retsudvalg (Retsudvalget 2016-17, Alm. del, Bilag 217).

Redegørelsen blev udarbejdet på baggrund af et kommissorium af 29. juni 2016, hvorefter de daværende forligsparter bag offentlighedsloven havde besluttet, at der som led i den forestående evaluering af offentlighedsloven skulle iværksættes en uvildig undersøgelse af lovgivningen i Norge, Sverige, Finland, Storbritannien, Frankrig, Tyskland og Østrig med henblik på at afdække, i hvilket omfang de interne politiske beslutningsprocesser er beskyttet i de pågældende landes regler om aktindsigt.

Af opsummeringen i kapitel 10 i redegørelsen fremgår følgende:

”Denne redegørelse har vist, at lovgivningen i alle de undersøgte lande, således som det også er tilfældet med den danske offentlighedslov, indeholder regler, der tilsigter at beskytte den politisk-administrative beslutningsproces. De præcise begrundelser for disse regler, der i varierende omfang undtager visse informationer m.v. om den politisk-administrative beslutningsproces fra aktindsigt, varierer fra land til land. Fælles for dem har dog været et politisk flertals ønske om at etablere, hvad man ofte benævner et frirum, hvor politikerne indbyrdes eller i samspil med embedsmændene kan udveksle information og synspunkter med hensyn til, hvorledes man i konkrete situationer skal løse det ene eller andet problem, uden at offentligheden får adgang til denne information. Dette udtrykkelige ønske om at beskytte

beslutnings- og rådgivningsprocessen mod offentlig indsigt står i alle landene over for et lige så udtrykkeligt ønske om at sikre rammerne for en åben debat og en effektiv parlamentarisk-demokratisk kontrol af regering og forvaltning.

Mens de overordnede hensyn, som man således tilstræber at afbalancere over for hinanden på tværs af landegrænserne, i det væsentlige er de samme, varierer det ganske meget, hvordan man har valgt at indrette lovgivningen. Disse forskelle er forholdsvis detaljeret gennemgået i kapitel 2-9 og sammenfattet ovenfor i dette kapitel.

Der er således en forskel mellem, om undtagelsen fra indsigt er generel og abstrakt, eller om den forudsætter en konkret vurdering af, om der i situationen er et beskyttelsesbehov, som begrundet en undtagelse fra aktindsigt. Tæt sammenhængende hermed er der også forskel på, om beskyttelsen er tidsbegrænset – f.eks. indtil en endelig beslutning er truffet eller indtil udløbet af en kortere periode efter sagens afslutning – eller om der ikke gælder nogen tidsmæssig begrænsning. En tredje kilde til variation opstår, fordi de nationale lovgivninger i forskelligt omfang og på forskellig vis behandler spørgsmålet om, hvorvidt frirummet omfatter information der udveksles mellem myndigheder, f.eks. mellem ministerierne indbyrdes eller mellem ministeriernes departementale enheder og eventuelle styrelser. Det er en variation, som kun til dels hænger sammen med den måde, man i landene har organiseret regeringsarbejdet og den centrale forvaltning på, ikke mindst om man i større eller mindre omfang har et særligt styrelsesniveau.

I flere af landenes lovgivning er der sondringer mellem forskellige typer af information. Bag disse forskelle ligger generelt et ønske om at sondre mellem på den ene side faktiske oplysninger – og somme tider også visse former for faglige vurderinger, således som det er tilfældet i den danske offentlighedslov – og på den anden side information, som knytter sig direkte til politikudviklingens indhold og den politisk-taktiske rådgivning, som ofte vil være knyttet hertil.

En særlig problemstilling knytter sig til, om det nævnte frirum også omfatter udveksling af information mellem regeringen og dens ministre og medlemmerne af landenes parlamenter. Også her varierer reglerne, men det er væsentligt at tilføje, at vi ikke overalt har kunnet afdække den præcise regulering af dette forhold.”

Jeg henviser i øvrigt til redegørelsen for en nærmere beskrivelse af de respektive landes regler.